

מסורת הש"ס

(א) ויפיוצין ג'.

הגהות הב"ח

(א) ויפיוצין דריג ותי אחריהו במקומן אין תרי: (ב) ויפיוצין דריג להודיע ותי לא היה יכול לומר כשהו יוצאין טעונין ותי שפילו הבי אין תריסין:

גליון הש"ס

גם א"ל ר"י היה ובר: ק"ל דלס ק טס מתם לילת חובתא דיש לומר דהכתיבא דשני מקום לרין לברך אחיה כרי ותי סבר כתיב: רשב"ם ר"ה ת"ג ת"ב ר"ה וברט"ם ר"ה ת"ב ר"ה: קשה ל' לתי הירושלמי ה"א כפשוטיה נחא דלא מיימי רחיה מבתי דלעיל דריי ודקשי עקרו לטוטא דריי ודקשי לעיל אלהב דרי ויחנן לה מיימי קתו פלוגתא ז"ב מדקשי עקרו מוחה דדוקא כדקשי כרסה במקומה:

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קב.

רבינו חננאל

ויפיוצין דריג ותי אחריהו במקומן אין תרי: (ב) ויפיוצין דריג להודיע ותי לא היה יכול לומר כשהו יוצאין טעונין ותי שפילו הבי אין תריסין:

מאן טנא. להך ברייתא דקתמי אע"ג דדברים הטעונין נכרה לאחריהן לרין לברך רבי יהודה היא: חברים שהיו מסובין ועקרו כו' ולא גרסינן לשפוט יין: ומקשינן אלא טעמא דדברים הטעונין נכרה לאחריהם. משום הכי פליגי רבנן עליה דר' יהודה: הא דברים

על כל פרוסה ופרוסה לפי שמסית דעתו ולא משמע שילטוך כלל פעם לברך נכרת המזון ועוד דלקמן גבי חד גרין אכסא קמא ואכסא דנכרתא דפיה"ג ומיימי רחיה מהב ועינריך דאסור למשמי עד שיברך ואי דפיה"ג מיימי רחיה מהב ועינריך דאסור למשמי עד שיברך נכרת"ו מנא ליה דאחר נכרת המזון יטריך לברך דפיה"ג אף על פי שיש לדמותו מושגי דלי אחר נכרת"ו אין מברך דפיה"ג דלא היו הפסק ואי ועינריך אמאי אמרת למשמי אכל לא משמע הכי מדלא פי' עד דברכיתו נכרת המזון ונכרת"ו וסגרא אלא כיון דהב ועינריך היו הפסק ואילו כב ועינריך אלא דמניא דפיה"ג כמו אחר ועינריך אמאי אמרת דמפסחא דנכרות בעל הבית שהיה מייסד ואוכל קרלו מניירו לדבר עמו אין לרין לברך כו' הפליג לרין נכרה למפרע וכהוא חזור לרין נכרה לכמהלא לאו כשחזר טעון נכרה למפרע אלא כשכרעה ללאות ומיימי שקראו להפליג ומנריך שמה ישהה כדפרי' ודע דאמר דפיה"ג דיומא (ד' ג.) דיבר עם מניירו והפליג טעון נטילת ידים ומשמע דה"ה נכרת המזיא אכל נכרת"ו לא קאמר דלרין ומיימי שלא ידע ממחלה שפליג ואין דלא כאומן ברייתא אלא אפילו נכרה לכמהלא לא לרין דק"ל כרב חסדא דאמר לקיבועי קמא דהר והנחו ברייתא והיה דמפסחא

מאן טנא תנא עקירות רבי יהודה דתניא חברים שהיו מסובין ועקרו רגליהם לילך לבית הכנסת או לבית המדרש כשהו יוצאין אין טעונין ברכה למפרע וכשהו חוזרין אין טעונין ברכה לכתחלה אמר רבי יהודה במה דברים אמורים בזמן שהניחו שם מקצת חברים אבל לא הניחו שם מקצת חברים כשהו יוצאין טעונין ברכה למפרע וכשהו חוזרין טעונין ברכה לכתחלה אלא טעמא דברברים הטעונין ברכה לאחריהן במקומן דכשהו יוצאין אין טעונין ברכה למפרע וכשהו חוזרין אין טעונין ברכה לכתחלה אבל דברים שאין טעונין ברכה לאחריהן במקומן אפילו לרבנן כשהו יוצאין טעונין ברכה למפרע וכשהו חוזרין טעונין ברכה לכתחלה לימא תיהו תיובתא דר' יוחנן ויאלא מי אותביניה דאדא זימנא נימא מהא נמי תיהו תיובתא אמר לך ר' יוחנן הוא הרין דאפילו דברים שאין טעונין ברכה לאחריהם במקומן נמי אין צריכין לברך והא דקתני עקרו רגליהן להודיעך כרה דר' יהודה דאפילו דברים שטעונין ברכה לאחריהן במקומן טעמא דהניחו מקצת חברים אבל לא הניחו מקצת חברים כשהו יוצאין טעונין ברכה למפרע וכשהו חוזרין טעונין ברכה לכתחלה תניא כוותיה דרב חסדא חברים שהיו מסובין לשתות יין ועקרו רגליהן וחזרו אין צריכין לברך תנו רבנן בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום מביאין לו כוס של יין ואומר עליו קדושת היום וישני אומר עליו ברכת המזון דברי רבי יהודה ר' יוסי אומר אוכל והולך עד שתחשך גמרו

רשב"ם

מאן טנא עקירות. מאן טנא להך בריית' דקתמי אע"ג דדברים הטעונין נכרה לאחריהן במקומן לרין לברך רבי יהודה היא: ה"ג חברים שהיו מסובין ועקרו רגליהם כו' ולא גרסינן לשפוט יין: א"ר יהודה כמה דברים אמורים כו'. מכלל דרבנן פליגי עליה ברישא דאע"ג דלא הניחו שם מקצת חברים אין לרין לברך כרב חסדא דלרין יומנן בעירובין כפרק מלון (דף פג.) כל מקום שאמר ר' יהודה כמה לנחוק אימתי לפרש דברי חכמים כג: ומקשינן אלא טעמא דדברים הטעונין נכרה לאחריהן. משום הכי פליגי רבנן עליה דרבי יהודה הא דברים שאין טעונין אפ"י רבנן מודו דלרין לברך פעם אחת במחלה: לימא סיחוי סיובסא דרבי יוחנן. דאמר לעיל (קא:) שינוי מקום אין לרין לברך לדברים שאין טעונין: לאו אותביניה דאדא זימנא. לעיל (סס:) נימא סיחוי סיובסא נמי טנא. שאם יבא אדם ויתרץ להך קמייתא או ישבש אותה על ידי ברייתא אחרת נותביה מהך: להודיעך כמו דר' יהודה כו' כשהו יוצאין טעונין ברכה למפרע כו'. אכל בשאר דברים לא היה יכול לומר (טעונין נכרה למפרע כו' דהא אין צריכין ברכה לאחריהן במקומן. וליכא לאקשיי אדרבה לישמעין דברים שאין צריכין ברכה לאחריהן במקומן להודיעך כון דרבנן דמקילין כל כך שאפ"י (הס) [עליה] אין צריכין לברך ומשום דכה היתרא עדיף אין לומר כך דאין כון כח ומשיבות אם אין מנריך לברך דסגרא הוא דכיון שלא היה הפסח הדעת בינתיים למה יחזור ויברך אכל כח דר' יהודה עדיף טפי שמחמיר שחי חומרות על דברי חכמים דלא מיעביא דברים שאין צריכין ברכה לאחריהן במקומן שחיבי (אחריהם) לברך אע"פ שחבריו פוטרין אלא אפילו דברים הצריכין ברכה לאחריהן במקומן דאמר דברים שטעונין ברכה לאחריהן במקומן אי"ל לברך והא כהדיא מסייעא לרב חסדא מדקתני אין אכל כהדיא לעיל לא תנא יין כהדיא. מיהו שמעין משמעתי שינוי יין אין לרין לברך נכרת הין אכל מברך הטוב והמטיב. שינוי מקום נשבעת המינין טעונין ברכה לאחריהן במקומן מעין שלם כגון אוכל בבית זה וחזר ואכל בבית אחר קודם שצריך לאחריהן או שאכל בבית זה והלך לשוק וחזר וגמר סעודתו בבית אחר ככל אלו אין לרין לחזור ולברך מחלה דלקיבועי קמא דהר דהא מניא כוותיה דר"ח. אכל שאר פירות ומשקין שאין משבעת המינין שאין צריכין ברכה לאחריהן במקומן ואכל בבית זה וחזר ואכל בבית אחר לברך מחילה אכל מפניה לפניה בבית אחד אין לרין לברך כהניא במתניתא דבי רב היק (סס.) ומשום דקבועי למימתי ועקרו רגליהן כדי לילך לבית המדרש הלכך נקט חברים תלמידי חכמים: ה"ג סנו רבנן בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום מביאין לו כוס של יין ואומר עליו קדושת היום כהמנע סעודתו והכני מיד אומר עליו ברכת המזון. ומפסיק כדאמר ר' יהודה לעיל (ק.) ומיהו הוילא והגיע שעת קידוש לרין לקדש מחלה: לשון אחר גרסינן ראשון אומר עליו ברכת המזון שני אומר עליו קידוש היום. ובתוספתא דברכות (פ"ה ה"ג) מוכח כלשון ראשון: ר' יוסי אומר אוכלין והולכין. עד שתגמר סעודתו אין נמי הולכין ואוכלין משתמשך ור' יוסי לטעמיה דלדידיה אין מפסיקין כלל:

אחו כרבי יהודה: ועקרו רגליהם אי"ל אבה"ג כו'. מכלל משמע שאם שם להתפלל וזכר באמנע סעוד' והתפלל שא"ל נכרה אפ"י לכתמי' ומה שהביא ה"ר יוס טוב רחיה מפרק מיימי הדס (חולין ד' פ.) דאמר מיטתא וכדכרי כהדי דהדי לא אפשר שרין לברך נכרת"ו וליטול ידיו אינה רחיה דדוקא גבי נכרת"ו אמרינן הכי דהוי הפסק וגמר סעודה אכל תפלה אע"ג דמיכל ואלויה כהדי דלא אפשר אין בכך כלום: תנ"א כוותיה דרב חסדא. פי' רש"ס הא דלא מיימי כרב חסדא מרבנן דר' יהודה משום דכהדיא לא קתני כהדיא יין חה פי' לפי שיטתו דגרסי' כהא יין ור"ל משום הכי לא מיימי סייעמא מניה משום דליכא דלמרי כסנהדרין (ד' ה.) דבמה נמי לפרש ואע"ג דחזרו מיימי רחיה לרב חסדא דטעמא דשינוי מקום דלרין לברך משום שמחמיר ממקומו היא גמר אכילתו וה"ה נמי חזרו:

ה"ג

גמרו